

Gnojenje v kriznih časih

Ne na pamet, ampak po pameti

Klara Lovenjak

Nadaljnji trendi gibanja cen mineralnih gnojil ostajajo precej velika neznanka, saj je zemeljski plin glavni indikator cene pri njihovi proizvodnji. Zaradi evropskega dogovora o povečanju izvoza ameriškega plina se pričakuje njegova nadaljnja rast cene, kar se deloma že dogaja. Ker pa se vse to hitro in dnevno spreminja, tudi analitiki nimajo natančnih napovedi. Po zadnjih informacijah naj bi cene energentov v zadnjih tednih precej nihale, zadnje napovedi oz. predvidevanja Evropske komisije pa tudi niso vzpodbudne.

Cena nafte Brent naj bi v naslednjih mesecih še rasla, ocenjujejo pa, da bo še celo leto ostala visoka tudi cena energije, predvsem zaradi zavez posameznih držav članic o zmanjšanju odvisnosti od ruskega uvoza nafte, plina in premoga. Vse to dogajanje pa povzroča, da rejci za mineralna gnojila, ki ste jih še pred enim letom plačevali po 200 evrov za tono, zdaj plačujete tudi po 1000 evrov in več.

Igor Škerbot s Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, ki je specialist za zelenjadarstvo in poljedelstvo, je zato v kratkem pogovoru svetoval o gnojenju v teh kriznih razmerah in čim cenejših rešitvah za pridelavo krme na kmetijah s prirejo mleka.

Ker so cene gnojil trenutno zelo visoke, kmetom verjetno svetujete, naj na kmetijah poiščete optimalne rešitve za prehrano gojenih kmetijskih rastlin?

Res je. Vedno pa tudi pravim, da naj ne gnojijo na pamet, ampak po pameti. Izhodišča so v analizi tal in v gnojilih, ki so na voljo na kmetijah. Najprej je treba poiskati rezerve v doma razpoložljivih gnojilih v obliki trdnih ali tekočih živinskih gnojil. Te pa potem uporabiti na pameten način, glede na potrebe rastlin, rastne razmere in cilje pridelave. Cilj naj bo vsekakor kakovostna in količinsko ustrezna krma, ki bo v prireji mleka posledično pripomogla k ustreznim količinam in kakovosti mleka.

Kaj in kako torej gnojiti v trenutnih razmerah, ko ni na voljo vseh gnojil, tista, ki so, pa so draga?

Treba je predvsem slediti potrebam prireje po krmi in potrebam rastlin, da jim tudi v kritičnih situacijah ponudimo dovolj hrane za primeren pridelek, količino in kakovost. To pomeni, da moramo poiskati druge načine oskrbe rastlin iz talnih zalog, ne samo iz tistega, kar bi želeli, ali pa smo zgolj vajeni dati v obliki mineralnega ali organskega gnojila.

Pred vsakim gnojenjem zato verjetno svetujete analizo tal, ki ne predstavlja velikega stroška, razkrije pa pomembne podatke o njihovem stanju?

Analiza tal je tisti podatek, ki po odvzemu, na mogoče tri, v praksi pa pogosteje na pet let razkrije zgodovino gnojenja neke površine in pokaže zalogo ali primanjkljaje hranil. Lahko, da smo v preteklosti dobro oskrbovali tla, velikokrat pa rastline oskrbimo in v tleh pustimo malo manj, zgodi pa se tudi, da rastline niso sposobne v vsakem letnem času uporabiti vseh hranil, kar v tleh ustvarja velike zaloge.

Vse to nam razkrije analiza tal, zato jo svetujem, sploh, če je že pet let niste opravili. Ker potem lahko v teh kritičnih trenutkih, ko kakšnih gnojil ne bomo sposobni kupiti in se bomo odločili o tem, ali jih dejansko potrebujemo, lahko izkoristimo talne zaloge iz preteklih obdobij in rezultate analize tal. Ob tem pa je potrebno zavedanje, da se morajo vsa hranila v tleh nujno raztopiti v talni vodi, sicer rastlinam niso dostopna.

GNOJITI, KO RASTLINE HRANILA POTREBUJEJO

Do preteklega tedna je bilo to ovirano, po dežju pa se je začelo intenzivno koriščenje in hitra rast vegetacije.

Tako je, dejstvo pa je tudi, da bodo letos določeni posevki nekoliko pozneje primerni za spravilo. Morebiti trav še ne bomo silirali konec aprila, ampak komaj v prvi dekadi maja ali pozneje, ampak to so stvari, ki ste jih kmetje vajeni in se temu znate prilagoditi ter delo opraviti ne po datumu, ampak takrat, ko to dovoljujejo narava in njeni pogoji.

Kaj svetujete pred uporabo okoljsko najbolj občutljivega dušika bodisi iz organskih bodisi mineralnih gnojil?

Na živinorejskih kmetijah, kjer so na voljo tekoča živinska gnojila, je treba izkoristiti tudi to možnost. Šele, ko teh zmanjka, uporabimo mineralne oblike dušika. Treba se je prilagoditi letnemu času, razmeram na travnatem svetu in njivskim površinam. Dušik se namreč hitro izgubi, pri presuhem vremenu izhlapeva, pri premokrem pa se izpira, česar si ne želimo, saj ga rastline, ki jim je bil namenjen, ne dobijo. Zato se velikokrat poslužujemo hitrih nitratnih talnih ali rastlinskih testov, ki povejo, koliko je v tleh razpoložljivega mineralnega dušika, na podlagi česar se potem znamo odzvati.

Ali lahko tekoča živinska gnojila učinkovito nadomestijo mineralna ter kako jih nanašati za čim boljše izkoristek?

Seveda lahko in to zelo dobro. Če nimamo nekega mineralnega gnojila, je treba le pogledati, koliko živinskih gnojil je na zalogi, koliko jih bomo tekom sezone še pridelali, ter z njimi gnojiti takrat, ko rastline hranila potrebujejo. Na njivah gnojimo na zalogo v jesenskem času, pri tekočih živinskih gnojilih pa lahko takoj po odkosu polijemo oz. apliciramo gnojnico ali gnojevko tudi v razredčeni obliki.

RAZLIČNE TEHNIKE OBDELAVE TAL
Za tekoča živinska gnojila torej svetujete tudi bolj razredčeno obliko?

Do zadnjih padavin smo sploh močno svetovali, naj jih kmetje razredčijo vsaj 1 : 1 in to uporabijo za gnojenje in hkrati namakanje žit ter trave. V nekaterih primerih smo izvedli dvoje, celo troje dognojevanj s to precej razredčeno gnojevko in gnojnico in tako hkrati tudi namakali posevke, ki so potem s pomočjo zadnjih padavin začeli z resnično izjemno rastjo.

Zelo pomemben je tudi čas gnojenja.

V času trenutne intenzivne vegetacije, tudi na višjih legah, rastline potrebujejo hranila, če želimo zadosten količinski pridelek. V teh situacijah je treba natančneje odmerjati količino in po prvih odkosih gnojiti nekoliko več, nikakor pa ne, ko je vroče in suho in so rastline v stresu. Zato izkoristimo prvi odkos in pozno poletje (tretji ali četrti odkos) ali pozno jesen ter raztegemo sezono spravila. Za vsak odkos moramo tlom vrniti nekaj hranil ter hkrati računati tudi na neko zalogo v tleh – če je ni, pa gnojimo več.

Ali lahko z drugačno obdelavo tal nadomestimo mineralna in živinska gnojila in zakaj je to koristno?

Pred padavinami smo svetovali, da rejci površine pobranajo, povlečejo, zdrobijo skorjo ter zaprejo razpoke in tako zadržujejo talno vlago. Priporočam tudi česanje, brananje in predvsem poravnava brazde in slepo setev, da uničite plevele pred setvijo koruze. To so ti dodatni ukrepi, ki jim običajno posvečamo premalo pozornosti.

Večkrat opozarjate, da kmetje tudi premalokrat apnijo površine oz. natančneje uravnavajo njihovo kislost.

Večina rastlin lažje jemlje hranila iz tal, če niso zelo kislila ali kislila, v vrednosti pH od 5,5 do 7. Takrat so vsa hranila (mikro in makro) bistveno lažje dostopna. Ni namreč težava tisto hranilo, ki ga je v tleh preveč, ampak tisto, ki ga je premalo.

Svetujete torej, da rejci k tej problematiki pristopijo širše, ne le s hranili, ki so čedalje dražja, ampak tudi z različnimi tehnikami obdelave tal in predvsem tudi z izbiro primernega časa aplikacije gnojil.

Seveda, ker je problematika večplastna. V teh kriznih časih je to še bolj očitno, saj bo treba gnojiti bolj preračunano in zavestno. Ni vse v gnojilih, s katerimi smo vajeni gnojiti

in jih rastline dejansko potrebujejo, so tudi zaloge v tleh in obstajajo tudi načini, kako in kdaj jim nudimo ta hranila.

Danes je škoda vsakega izgubljenega kilograma gnojila, ki bi ga lahko investirali v pridelavo kakovostne in količinsko ustrezne krme za prirejo kakovostnega mleka.

Temu moramo posvetiti več pozornosti, saj so minili časi, ko smo imeli malo potuše pri poceni in lažje dostopnih gnojilih. Danes stojimo pred velikimi izzivi, zato moramo strniti moči in v gnojenje vložiti več navora kot nekoč.

PREMIUM FUNGICID ZA POPOLNO ZAŠČITO PRED BOLEZNIMI ŽIT.

NOVA GENERACIJA FUNGICIDA ZA DOSEGO NADPOVPREČNIH PRIDELKOV.

Siltra Xpro

DOVOLJEN NA VVO

Sredstva so na voljo ob predložitvi izkaznice o opravljenem usposabljanju iz znanja fitomedicine. Fitofarmaceutsko sredstvo uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite etiketo in informacije o sredstvu.

www.semenarna.si